

P. T.

Kancelária prezidenta Slovenskej republiky

Štefánikova 2

811 05 Bratislava

Vážená pani Prezidentka Slovenskej republiky,

asociácia profesionálnych hráčov hokeja (SIHPA) a asociácia profesionálnych hráčov futbalu (ÚFP) si Vám dovoľujú zaslať nasledovné stanovisko k novele zákona, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, schválenej Národnou radou Slovenskej republiky dňa 3. decembra 2019, číslo parlamentnej tlače 1716 (ďalej len „**novela**“) a zároveň Vás požiadať o využitie Vašej kompetencie novelu nepodpísať a v zmysle čl. 87 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vrátiť do Národnej rady Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie.

1. Ako zástupcovia hráčov a občania Slovenskej republiky a Európskej Únie veríme v právny štát a dodržiavanie nielen vnútroštátneho právneho poriadku, ale aj práva Európskej Únie v zmysle ktorého je nespochybniteľné, že vzťah medzi športovcom a klubom v kolektívnych športoch je založený na vykonávaní **závislej práce** športovca v prospech klubu (športovej organizácie), čím je jednoznačne daný charakter zmluvného vzťahu, ako vzťahu výsostne zamestnaneckého.

Pre zdôraznenie tejto skutočnosti poukazujeme na rozsudky Súdneho dvora EÚ v prípadoch *Walrawe, Bosman, Deliege* (Súdny dvor EÚ v nich postavenie športovca v kolektívnom športe zaradil pod článok 39 Zmluvy o ES týkajúci sa voľného pohybu **zamestnancov**) a zároveň odkazujeme na citovanú časť rozsudku Súdneho dvora EÚ v prípade *Lehtonen* (C-176/96): „Pri koncepte „zamestnanca“ je potrebné prihliadnuť na to, že na základe ustálenej judikatúry, ho **nie je možné interpretovať rozdielne podľa vnútroštátneho práva konkrétneho štátu, pretože má komunitárny význam. Musí byť definovaný podľa objektívneho kritéria, ktoré odlišuje zamestnanecký vzťah s prihliadnutím na práva a povinnosti dotknutých osôb. Základným znakom zamestnaneckého vzťahu je, že počas určitej doby osoba vykonáva činnosť pod vedením inej osoby a za túto činnosť je jej poskytovaná mzda**“.

2. Novela do právneho poriadku v oblasti športu zavádza **zdanlivú** možnosť zmluvných strán rozhodnúť sa, či svoj vzťah podradia pod „zamestnanie“ alebo „živnosť“. Zdanlivú preto, lebo odborná verejnosť aj judikatúra všeobecných súdov je jednotná v tom, že závislú prácu, tak ako je definovaná v Zákonníku práce a tak ako je vykladaná v komunitárnom práve, je možné vykonávať výlučne v pracovnom (zamestnaneckom) pomere a to bez ohľadu na to, aký typ zmluvného vzťahu zmluvné strany uzatvoria a pod aký právny predpis tento zmluvný vzťah podradia.

Keďže novela sa nijako nedotýka právnej úpravy závislej práce podľa Zákonníka práce, tak výlučne skutočný faktický stav vzťahu medzi športovcom a klubom determinuje aj stav právny, čím novela nielenže nerozšíri zmluvnú slobodu, ale práve naopak ešte vo väčšom rozsahu prehĺbi právnu neistotu účastníkov zmluvných vzťahov, nakoľko pri vykonávaní závislej práce (čo *v prípade kolektívnych športov je bez pochybností splnené*) sa budú akékoľvek (nepracovné) zmluvné vzťahy považovať za zastreté právne úkony so všetkými možnými implikáciami vo vzťahu k nelegálnemu zamestnávaniu, k odvodovým povinnostiam, k základným právam zamestnancov, atď.

3. V tejto súvislosti je potrebné tiež poukázať na skutočnosť, že k predloženiu a schvaľovaniu novely došlo len prostredníctvom poslaneckého návrhu bez akejkoľvek vecnej diskusie odbornej alebo laickej verejnosti v medzirezortnom pripomienkovaní či expertných skupinách.

Hoci predkladatelia odôvodnili svoj návrh doterajšou údajnou nevýhodnou praxou, kedy zákon nútil športovcov byť zamestnancami, tak jeden z najvýznamnejších športových zväzov, Slovenský futbalový zväz a zároveň viaceré hráčske asociácie, vrátane SIHPA a ÚFP či jednotliví športovci vyjadrili otvorený nesúhlas s touto novelou, nakoľko narúša základné princípy Zákona o športe, ochranu práv športovcov a ide proti vývoju tejto oblasti v priestore Európskej Únie.

Keďže novela sa významne dotýka právneho postavenia zhruba 1000 profesionálnych športovcov, z ktorých nadpolovičnú väčšinu tvoria hráči a hráčky futbalu a hokeja, ktorí prostredníctvom svojich organizácií vyjadrili nesúhlas s navrhovanými zmenami, je absolútne kritickou požiadavkou, aby tak závažné zmeny v postavení športovcov boli prerokované ako súčasť odbornej a verejnej diskusie a nie ako poslanecký návrh, pri ktorom neboli vôbec zohľadnené názory skupiny osôb (*športovcov v kolektívnych športoch*), ktorých sa zmeny výlučne dotknú.

4. S poukazom na zdroje uvedené nižšie je zrejmé, že prijatím novely sa zásadným spôsobom zasahuje do ochrany práv profesionálnych športovcov v Slovenskej republike na úkor športových organizácií (klubov).

Niet pochybností o tom, že následkom novely je absolútne prenesenie finančného (od 1.1.2022 predovšetkým odvodového) zaťaženia na športovcov za súčasného výrazného oklieštenia práv športovcov týkajúcich sa napríklad kolektívneho vyjednávania, zmluvnej stability, či ochrany slabšej zmluvnej strany. V praxi to znamená, že športové kluby uzatvoria zmluvu len s tými športovcami, ktorí budú ochotní pristúpiť na výkon športovej činnosti v „SZČO“ režime. Tým pádom sa športovec zrieka ochrany svojich práv, ktoré mu poskytoval zákon o športe a status „zamestnanca“, pričom klub sa dostáva do absolútne dominantného postavenia, pretože nie je obmedzený striktnými zmluvnými podmienkami na ochranu športovcov ako zamestnancov, ktorých štandard zaviedol Zákon o športe. Toto považujeme za absolútne nesprávnu politiku štátu, nepochopenie princípov fungujúcich medzi športovcami a klubmi, ako aj za porušovanie Ústavy Slovenskej republiky.

V zmysle čl. 36 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky majú zamestnanci právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon im zabezpečuje najmä ochranu proti svojvoľnému prepúšťaniu zo zamestnania; právo na kolektívne vyjednanie; primeraný odpočinok po práci; odmenu vo výške najmenej minimálnej mzdy, dovolenku, atď. Prijatím novely dôjde k absolútnemu popretiu uvedených záruk.

5. Dovoľujeme si ďalej poukázať na to, že novela vytvára nebezpečný precedens, ktorý môže mať zásadný vplyv na vzťahy zamestnancov v iných odvetviach. Na jednej strane každý zamestnanec si bude môcť povedať, že oproti športovcom je diskriminovaný, nakoľko sa nemôže rozhodnúť, či bude závislú prácu vykonávať ako „zamestnanec“ alebo „SZČO“ a na druhej strane novela vytvára neželaný príklad (doslova návod) na to, aby sa státisícim zamestnancov na Slovensku jedného dňa stalo to, čo sa momentálne má stať profesionálnym športovcom – že stratia ochranu v pracovnoprávných vzťahoch, ktorú im garantuje zákon. Potom už nebude možné zabrániť tomu, že vznikne napríklad zákon o pokladničných predavačoch, ktorý bude kopírovať zákon o športe a zavedie možnosť výberu medzi „zamestnancom“ a „SZČO“ aj pre predavačov v potravinách. Veď veľké zahraničné reťazce majú určite tiež záujem šetriť finančné prostriedky na odvodoch svojich zamestnancov.

V Európe sa už desaťročia na túto tému nediskutuje a je štandardom, že športovci v kolektívnych športoch sú zamestnancami. S týmto konceptom absolútne súhlasíme a sme presvedčení, že jedine dodržiavanie tohto pracovnoprávneho princípu v športe dokáže zmeniť staré vzorce zdedené z minulosti, ktoré našim športovcom škodia a majú rozsiahly negatívny vplyv, ktorý presahuje hranice profesionálneho športu na Slovensku.

Ako jeden z možných príkladov uvádzame uznesenie Európskeho parlamentu z 29. marca 2007 o budúcnosti profesionálneho futbalu v Európe (2006/2130(INI)), z ktorého citujeme bod č. 47: „*uvedomuje si potrebu účinného vykonávania právnych predpisov v oblasti zamestnanosti vo všetkých členských štátoch s cieľom zabezpečiť, aby profesionálni hráči mali práva, na ktoré majú nárok, a plnili si povinnosti, ktoré vyplývajú z ich postavenia zamestnancov;*“.

6. Na záver si dovoľujeme vyjadriť presvedčenie, že sa aj Vy stotožňujete s potrebou ochrany statusu športovcov ako zamestnancov a ako hostujúca krajina European Labour Authority (EPA), ktorá bude v Slovenskej republike pôsobiť, nebude Slovenská republika prvým porušovateľom komunitárneho práva v tejto oblasti.

V Bratislave dňa 10.12.2019

v. r. JUDr. Oliver Pravda, LL.M.
Prezident SIHPA

v. r. Ján Mucha
Prezident ÚFP

Zdroje:

1. Link na schválené znenie novely:
<https://www.nrsr.sk/web/Dynamic/DocumentPreview.aspx?DocID=474942>
2. Link na legislatívny proces k schvaľovaniu novely:
<https://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=7&CP T=1716>
3. Link na otvorený list hokejovej a futbalovej hráčskej asociácie poslancom NR SR:

<http://www.sihpa.net/2019/10/otvoreny-list-hokejovej-a-futbalovej-hracskej-asociacie-poslancom-nr-sr/>

4. Link na usmernenie Finančného riaditeľstva SR ku kolektívnym športovcom:
https://www.financnasprava.sk/_img/pfsedit/Dokumenty_PFS/Zverejnovanie_dok/Dane/Metodicke_usmernenia/Priame_dane/2018/2018.06.25_sport.pdf
5. Link na stanovisko Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu:
<https://drive.google.com/file/d/1z6Xl4JaWa4Aedrg5poo8Fs9hWgfzPg2G/view>
6. Link na stanovisko Inšpektorátu práce k športovcom v kolektívnych športoch:
<https://drive.google.com/file/d/1wAi0ZM5nOxkG1fX-m2dB7fV9IpQYQ-nj/view>